

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
فارسی	محسن اصغری - امیر افضلی - داوود تالشی - مریم شمیرانی - سید جمال طباطبایی نژاد - کاظم کاظمی - امیر محمد مرادنی
دین و زندگی	محمد آقاصالح - ابوالفضل احدزاده - امین اسدیان پور - محبوبه ابتسام - محمد بختیاری - محسن بیاتی - محمد رضایی بقا - وحیده کاغذی - مرتضی محسنی کبیر - سیداحسان هندی
زبان انگلیسی	سپهر برومندپور - حسین سالاریان - محمد سهرابی - ساسان عزیزنژاد - محدثه مرآتی - امیرحسین مراد - شهاب مهران فر

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار (۳)	حسین اسفینی، محمد بحیرایی، کورش داودی، نیکو دکامین، امیر زراندوز
علوم و فنون ادبی (۳)	محسن اصغری، نسرين حق پرست، عارفه سادات طباطبایی نژاد، محسن فدایی، حمید محدثی
علوم و فنون ادبی (۳) - آزمون شاهد (گواه)	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های علوم و فنون ادبی کنکور انسانی - پایه دهم، یازدهم و دوازدهم
عربی زبان قرآن (۳)	زهرا کریمی، سیدمحمدعلی مرتضوی، الهه مسیح‌خواه، رضا معصومی، مهدی نیک‌زاد
عربی زبان قرآن (۳) - آزمون شاهد (گواه)	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های عربی کنکور انسانی - پایه دهم، یازدهم و دوازدهم
تاریخ (۳)	علی محمد کریمی، آزاده میرزایی، میلاد هوشیار، بهروز یحیی
جغرافیا (۳)	محمدعلی خطیبی بایگی، فاطمه سخایی، آزاده میرزایی، بهروز یحیی
جامعه‌شناسی (۳)	آزیتا بیدقی، پارسا حبیبی، ارغوان عبدالملکی، محمدابراهیم مازنی
فلسفه	موسی اکبری، فاطمه‌سادات شریف‌زاده، صدرا فاطمی
فلسفه - آزمون شاهد (گواه)	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های فلسفه کنکور انسانی - پایه دوازدهم

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار
فارسی	طنین زاهدی کیا	طنین زاهدی کیا	الهام محمدی، محمدجواد قورچیان
دین و زندگی	محمد رضایی بقا	محمد رضایی بقا	محمد آقاصالح، سکیته گلشنی، محمدابراهیم مازنی
زبان انگلیسی	نسترن راستگو	نسترن راستگو	محدثه مرآتی، آناهیتا اصغری
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، عادل حسینی، مهسا عفتی، مهدی ملازمضانی
علوم و فنون ادبی (۳)	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	مرتضی منشاری، سیدعلیرضا احمدی، نازنین قاسمی
عربی زبان قرآن (۳)	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	محمدابراهیم مازنی
جغرافیا	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدابراهیم مازنی، کامران اله‌مرادی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	محمدابراهیم مازنی
فلسفه	موسی اکبری	موسی اکبری	مجید شمس‌آبادی حسینی، فرهاد علی‌نژاد

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، فاطمه منصورخاکی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهرا دامیار (اختصاصی)، فرهاد حسین پوری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: فاطمه رسولی‌نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی)
حروف‌چین و صفحه‌آرا	لیلا عظیمی (اختصاصی)، فاطمه عظیمی (عمومی)
ناظر چاپ	رضا سعدآبادی

فارسی ۳

۶- (امیرمهر مرزیا - مشهور)

تشبیه: تیغ مرگ (اضافه تشبیهی)

تضاد: دشمن و دوست

مجاز: جهان مجاز از مردم جهان

جناس: دوست / دست (ناقص افزایشی)

کنایه: «رها نشدن دست از دامن» کنایه از «وابستگی و وفاداری»

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۷- (لاطم کاظمی)

بیت «ب» ایهام تناسب ← «باز» دو معنا دارد: (۱) دوباره (معنای مورد نظر) (۲) پرنده

شکاری که با «مرغ، کبک و عقاب و چنگ» تناسب دارد.

بیت «ه» استعاره: ریشه بیداد (اضافه استعاری)

بیت «الف» حسن تعلیل: شاعر شکاف میان دانه گندم را نشانه عشق او به آدمی می‌داند.

بیت «د»: مجاز: چمن ← باغ و بوستان

بیت «ج»: جناس همسان: بهشتی (منسوب به بهشت)، بهشتی (رها کردی)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۸- (مسن اصغری)

مجاز: زبان مجاز از سخن / ایهام ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: کنایه: دست از جهان شستن (ترک تعلقات) / جناس: دست و هست

گزینه «۳»: حسن تعلیل: برای آواز خواندن پرندگان دلیل ادبی و شاعرانه ذکر شده است.

تشخیص: جان دادن سرو و فریاد برآوردن مرغان

گزینه «۴»: استعاره: «مس» استعاره از «سخن» / «تشبیه»: نظم به «زر» و «قبول

دولتین» به «کیمیا» تشبیه شده است.

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۹- (مسن اصغری)

واژه «فلک» در این گزینه در معنای یکسان «آسمان و روزگار» به کار رفته است و

جناس ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: پرده (موسیقی) و پرده (حجاب): (جناس تام یا همسان)

گزینه «۳»: طاق و طاق: (جناس ناقص یا ناهمسان)

گزینه «۴»: داد و باد: (جناس ناقص یا ناهمسان)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۱۰- (لاطم کاظمی)

در این بیت فعل «سوخت» در هر دو مصراع به معنای «سوزاند» آمده است و ضمیر

«م» در واژه‌های «بی‌نقابم» و «آفتابم» در نقش مفعولی به کار رفته است:

فروغ آن گل مرا سوزاند، آفتاب مرا سوزاند.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۲۰)

۱- (راور تالشی)

ب) ارغند: خشمگین و قهرآلود

ج) طاق: سقف خمیده و محدب، سقف قوسی شکل که با آجر بر روی اطاق یا جایی

دیگر سازند.

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- (مسن اصغری)

معنی درست واژه‌ها:

گزینه «۱»: پایمرد: شفیع، شفاعت‌کننده

گزینه «۲»: قدم: آمدن، قدم نهادن، فرا رسیدن

گزینه «۳»: مطاع: فرمانروا، اطاعت شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد.

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۳- (مریم شمیرانی)

الف) ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک: گرز

ج) سریر: اورنگ، تخت پادشاهی

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۴- (مسن اصغری)

غلط‌های املایی و شکل درست آن‌ها:

گزینه «۱»: بت ← بط (مرغابی)

گزینه «۳»: خان ← خوان (سفره)

گزینه «۴»: منصوب ← منسوب (نسبت داده شده)

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۵- (مریم شمیرانی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: فلک صریر ← فلک سریر

گزینه «۳»: سینۀ شرهه شرهه ← سینۀ شرحه شرحه

گزینه «۴»: صور ← سور

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

(کلاظم کاظمی)

۱۶- مفهوم مشترک ابیات مرتبط: مشغول بودن پدیده‌های آفرینش به ذکر و تسبیح خداوند.

مفهوم بیت گزینۀ «۲»: وجود عشق و تأثیر آن در همه پدیده‌ها

(فارسی ۳، مفعوم، مشابه صفحه ۷۱)

(داور تالشی)

۱۷- گزینۀ «۱»: مفهوم دو بیت: راه عشق، سختی و دشواری دارد و می‌توان به عشق رسید ولی باید سختی را تحمل کرد. بیت اول: می‌توان حلقه بر در عشق زد به شرط آن که سختی را تحمل کرد. بیت دو: زیبایی عشق باعث می‌شود سختی را تحمل کرد.

گزینۀ «۲»: کسی که عاشق نیست مرده است، عشق یعنی حیات و زندگی (مصراع اول بیت دوم)

گزینۀ «۳»: بیت اول می‌گوید: برای وارد شدن به عشق، باید جان را فدا کرد. بیت دوم می‌گوید: کسی که عاشق نیست مرده است باید بر او نماز میت خواند.

گزینۀ «۴»: بیت اول: در آرزوی عشق، از دل سنگ هم ناله برمی‌آید - بیت دوم: تیر عشق به هر دل عاشقی که بنشیند از وجود سنگ (انسان سنگدل) هم ناله برمی‌آید.

(فارسی ۳، مفعوم، ترکیبی)

(کلاظم کاظمی)

۱۸- مفهوم مشترک مصراع دوم بیت صورت سؤال و بیت گزینۀ «۴»: عزت و ذلت یا سعادت و شقاوت انسان‌ها به اراده و خواست خداوند بستگی دارد و تحت اختیار اوست.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: قدرت و مقام دنیوی ناپایدار و بی‌اعتبار است.

گزینۀ «۲»: عنایت ممدوح موجب عزت و سربلندی است.

گزینۀ «۳»: فروتنی و تواضع موجب کمال آدمی است.

(فارسی ۳، مفعوم، واژه‌نامه)

(کلاظم کاظمی)

۱۹- مفهوم مشترک ابیات مرتبط: عشق مایه حیات و بی‌عشقی نشانه و موجب مرگ و نیستی است.

مفهوم بیت گزینۀ «۱»: زندگی بدون عشق لذت و نشاط ندارد.

(فارسی ۳، مفعوم، مشابه صفحه ۴۷)

(امیر افضل)

۲۰- بیت صورت سؤال و گزینۀ «۴» هر دو در مورد واژگونی ارزش‌ها صحبت می‌کنند. گزینۀ «۱»: انسان‌های پست کوتاه‌نظر هستند و به سبب خواری خود، جایگاه دیگران را بی‌جهت بالا می‌بینند.

گزینۀ «۲»: واژگونی ارزش‌ها صورت نگرفته است بلکه فقط در یک جدال، شاه از اهریمن شکست خورده است.

گزینۀ «۳»: توصیه به حفظ حرمت درویشان و فقرا

(فارسی ۳، مفعوم، مشابه صفحه ۳۶)

(مسن اصغری)

۱۱- «چو» حرف اضافه است و گروه اسمی «کلک سعدی» متمم است.

«همه روز» قابل حذف است و نقش‌های نهادی، مفعول، متممی و ... را نمی‌پذیرد، بنابراین گروه قیدی است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: اندیشه جان و ... وجود ندارد (اندیشه جان: گروه نهادی)

گزینۀ «۲»: [چشم مخمور تو] ترک مست است (ترک مست: گروه مسندی)

گزینۀ «۳»: از عندلیب شیدا پرستی نکتی. (عندلیب شیدا: متمم)

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

(سیر جمال طباطبایی نژاد)

۱۲- شکل دستوری گزینۀ «۴» چنین است:

کجا نهایت این راه را صورت توان بست.

نهایت این راه

هسته صفت مضاف‌الیه مضاف‌الیه

هیچ‌یک از ابیات دیگر وابسته و وابسته ندارند.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۶۷)

(مریم شمیرانی)

۱۳- عزیز: نهاد (فعل هست در معنی «وجود دارد» آمده است).

در گزینه‌های دیگر نقش دستوری «عزیز» مسند است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: سخن عزیز باید داشت (مسند)

گزینۀ «۲»: در دل کسی ... عزیز نمی‌توان شد: (مسند)

گزینۀ «۳»: مرد وطن را چنان عزیز شمارد (می‌داند، به حساب می‌آورد): (مسند)

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

(سیر جمال طباطبایی نژاد)

۱۴- در بیت صورت سؤال و سه گزینۀ دیگر پیروی از طریقت و انسان کامل مورد تأکید قرار گرفته است.

(فارسی ۳، مفعوم، صفحه ۶۲)

(کلاظم کاظمی)

۱۵- مفهوم مشترک ابیات مرتبط: پایان‌ناپذیر بودن اشتیاق عاشق

مفهوم بیت گزینۀ «۱»: هیچ دریایی جز دریای وصل یار، عاشق را سیراب نمی‌کند و

غرقه دریای عشق نگران حوادث و خطرها نیست.

(فارسی ۳، مفعوم، مشابه صفحه ۴۷)

دین و زندگی ۳

-۲۱

(امین اسیران پور)

در آیه شریفه «وَلَا يَخْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَمْناَ نَمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نَمْلِي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ» به کفرپیشگان، «عذاب مهین: عذابی خوارکننده» وعده داده شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه ۷۱)

-۲۲

(مرتضی مفسنی کبیر)

امام باقر (ع) درباره قساوت قلب می فرماید: «هیچ چیز مانند گناه، دل را فاسد نمی کند. همانا قلب آلوده به گناه می شود تا جایی که بر اثر استمرار، گناه بر آن چیره می شود و آن را زیر و رو می کند» و یکی دیگر از آثار گناه «از بین بردن آرامش خاطر» است. گناه، بر وجدان انسان اثر می گذارد و شخص را از درون ناراحت می کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۷، صفحه های ۹۳ و ۹۴)

-۲۳

(مرتضی مفسنی کبیر)

آیه شریفه «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»، به توحید در مالکیت اشاره دارد که نشأت گرفته از توحید در خالقیت است و آیه شریفه «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» بیانگر توحید در خالقیت است، زیرا خداوند نور هستی است؛ یعنی تمام موجودات وجود خود را از او می گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می گذارند.

(دین و زندگی ۳، درس های ۱ و ۲، صفحه های ۱۱ و ۱۹)

-۲۴

(سیر اسمان هنری)

شناخت قوانین جهان خلقت از طریق علمی مانند فیزیک، شیمی و زیست شناسی سبب آشنایی ما با نشانه های الهی و نیز بهره گرفتن از طبیعت می شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه ۷۴)

-۲۵

(مرتضی مفسنی کبیر)

براساس سنت امداد عام الهی، وقتی انبیا مردم را به دین الهی فرا می خوانند، مردم در برابر این دعوت دو دسته می شوند: دسته ای به ندای حقیقت پاسخ مثبت می دهند و هدایت الهی را می پذیرند و دسته ای لجاجت ورزیده و در مقابل حق می ایستند. خداوند، سنت و قانون خود را بر این قرار داده که هر کس، هر کدام از این دو راه را برگزیند بتواند باطن خود را آشکار کند که آیه شریفه «كُلًّا نُمِيتُ هَوْلًا وَ هَوْلًا...» به آن اشاره دارد. این خداوند پشتیبان و حامی انسان تلاشگر است، مؤید سنت توفیق الهی است و عبارت قرآنی «لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمُ بَرَكَاتٍ» به آن اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه های ۷۱، ۷۲، ۷۶ و ۷۷)

-۲۶

(مفسن بیاتی)

سؤال: چرا خداوند تنها خالق جهان است؟ (توحید در خالقیت)
این تصور که چند خدا وجود دارد، به معنای آن است که هر کدام از آن ها محدود و ناقص هستند و به تنهایی نمی توانند کل جهان را خلق کنند.
در عبارت قرآنی «اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ» به توحید در خالقیت اشاره شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه های ۱۹، ۲۱ و ۲۲)

-۲۷

(مفسر آفاضلی)

اگر کسی گرفتار غفلت شد و چشم اندیشه را به روی جهان بست، آیات الهی را نخواهد یافت و دل به مهر او نخواهد داد و این بیت، شرح حال اوست: «مهر رخسار تو می تابد ز ذرات جهان / هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا، چه سود؟»
نمایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند و یاری جستن از او برای رسیدن به اخلاص، غفلت از خداوند را کم می کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه های ۳۶ و ۳۷)

-۲۸

(مفسر بقیاری)

توحید در ربوبیت بدان معنا نیست که موجودات، به خصوص انسان، قدرت تدبیر ندارند، بلکه انسان و همه تدبیر و مدیریتش از آن خداست و وقتی یک باغبان خود را با دیگران که در کشت زمین دخالتی نداشتند، مقایسه می کند، می بیند که این زراعت، حاصل دسترنج خودش است، نه دیگران.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه ۲۰)

-۲۹

(مرتضی مفسنی کبیر)

با توجه به آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ فِيهَا بِلْمًا بِالْمُؤَدَّةِ وَ قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ...»: «ای کسانی که ایمان آورده اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید [به گونه ای که] با آنان مهربانی کنید حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده اند.» علت حرمت پذیرش حکومت کسانی که خداوند حق حکومت کردن به آنان را نداده است، در عبارت قرآنی «وَ قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» آمده است و پیامدهای تفکری که جهان خلقت را ملک خود تلقی می کنند، عبارتند از: ۱- تخریب محیط زیست ۲- آلوده شدن طبیعت، ۳- پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه های ۳۵ تا ۳۷)

-۳۰

(ابوالفضل امرزاده)

در نتیجه اعتقاد به خدایی حکیم که جهان را از نابودی نجات می دهد، انسان می داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند است که امکان حرکت و فعالیت وجود دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه ۵۸)

(ممد رضایی بقا)

-۳۷

آگاهی، سرچشمه بندگی است؛ یعنی هرچه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. برای همین است که پیامبر گرامی ما، با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذار نکند: «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا».

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۱، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

(مرتضی مفسنی کبیر)

-۳۸

حضرت زینب (س) در خطبه‌ای که در برابر یزید ملعون ایراد کردند، به آیه ۱۷۸ سوره آل عمران اشاره کردند: «و لا يحسبنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُملِي لَهُمْ خَيْرٌ لَّانفُسِهِم أَنَّمَا نُملِي لَهُمْ لِيُزَادُوا ائْثَمًا و لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ». «آنان که کافر شدند، تصور نکنند که اگر به آنان مهلت می‌دهیم به نفع آن‌ها است. فقط [به این خاطر] به آنان مهلت می‌دهیم تا بر گناهان خود بیفزایند و برای آن‌ها عذابی خوارکننده است.»

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه‌های ۷۱ و ۸۰)

(ممد رضایی بقا)

-۳۹

همین که هر لحظه، درباره افرادی که با آنان روبه‌رو می‌شویم قضاوت می‌کنیم، خود نوعی امتحان است و اگر خدای نکرده در فکر و اندیشه خود با سوءظن با دیگران مواجه شویم در آزمایش الهی شکست خورده‌ایم. به طور کلی جای‌جای زندگی انسان محلی برای امتحان الهی است. انسان مؤمن با توجه به همین مسئله است که لحظه‌لحظه گفتار و کردار خود را در معرض آزمایش الهی می‌داند و سعی می‌کند نوع و سبک زندگی خود را به گونه‌ای قرار دهد که در آزمایش الهی سربلند بیرون آید.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه ۷۶)

(مبویه ابتهسام)

-۴۰

بی‌نقصی نقشه جهان، اشاره به قدر الهی دارد و اجرا و پیاده کردن آن، اشاره به قضای الهی دارد. آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ...» به نمونه‌ای از تقدیرات الهی اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

-۳۱

(مبویه ابتهسام)

قرآن کریم ما را به شناخت عمیق‌تر درباره خدا فرا می‌خواند و راه‌های گوناگونی را برای درک حضور خدا و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می‌دهد. (دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۷)

-۳۲

(وفیره کاغذی)

منظور از عهد، پیمان فطری است و خداوند در این باره می‌فرماید: «ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شما است و اینکه مرا پرستید [که] این راه مستقیم است؟» (دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۳)

-۳۳

(سیرالاسان هنری)

عمل درست در برابر سنت ابتلا، رشد و کمال و عمل غلط، عقب‌ماندگی و خسارت ما را به دنبال دارد که حدیث گزینۀ «۴» بیانگر این سنت الهی است. (دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

-۳۴

(ممد رضایی بقا)

اختیار، حقیقتی وجدانی و مشهود در انسان است که به معنای توانایی بر انجام یک کار یا ترک آن است. در آیه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ و مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا» به این مفهوم اشاره شده و این آیه مؤید آن است که انسان با تفکر و تصمیم که یکی از شواهد وجود اختیار در اوست، به انتخاب راه خود می‌پردازد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۷)

-۳۵

(مرتضی مفسنی کبیر)

کسانی که به راحتی گناهان خود را با دیگران در میان می‌گذارند، گناه بزرگ دیگری را علاوه بر گناه قبلی، برای خود ثبت می‌کنند، زیرا باعث ترویج آن گناه می‌شوند. خداوند در این باره در قرآن کریم می‌فرماید: «أَنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وِ الْآخِرَةِ...»: «بی‌گمان کسانی که دوست دارند کارهای بسیار زشت در میان مؤمنان شایع شود، در دنیا و آخرت عذابی دردناک دارند.»

(دین و زندگی ۳، درس ۷، صفحه ۹۳)

-۳۶

(مبویه ابتهسام)

برداشت نابه‌جا آن است که تصور کنیم حرکت و تغییر مکان و تصمیم‌گیری انسان براساس دستور عقل بی‌فایده است. قضا (فرو ریختن دیوار کج) متناسب با ویژگی و تقدیر خاص دیوار، یعنی کجی آن است.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

زبان انگلیسی ۳

۴۱-

(سپهر برومنبرو)

ترجمه جمله: «او گفت که [اعضای] بیمارستان هنگامی که گفتند [جواب] سی تی اسکن را گم کرده‌اند، عذرخواهی نکردند، این طور نیست؟»

نکته مهم درسی

چون جمله مرکب است، سؤال کوتاه را بر اساس جمله اصلی می‌سازیم و برای فعل "said" که در زمان گذشته است، از "did" به شکل منفی استفاده می‌کنیم و ضمیر "she" را عیناً در سؤال کوتاه تکرار می‌کنیم.

(گرامر)

۴۲-

(ممنه سهرابی)

ترجمه جمله: «نابره رنج گنج میسر نمی‌شود، بنابراین اگر می‌خواهید در کنکور ۱۳۹۹ موفق شوید، سحرخیز باشید و بیشتر مطالعه کنید.»

نکته مهم درسی

بعد از ضرب‌المثل یادشده، جمله‌ای برای بیان نتیجه آمده است. لذا گزینه «۴»، "so" که بیانگر نتیجه می‌باشد، پاسخ درست است.

(گرامر)

۴۳-

(مسین سالاریان)

ترجمه جمله: «مروزه، معلمان ما تکالیف زیادی به ما می‌دهند. با وجود این، آیا می‌دانید چقدر تکلیف توسط دانش‌آموزان این کلاس‌ها باید انجام شود؟»

نکته مهم درسی

جمله مجهول می‌باشد و با ساختار «فاعل + by + آمده است (رد گزینه «۴»). از طرفی، "homework" غیرقابل شمارش است و با فعل مفرد می‌آید، لذا گزینه «۲» صحیح است.

(گرامر)

۴۴-

(ساسان عزیزی نژاد)

ترجمه جمله: «الف: چه خانه زیبایی! آیا آن جدید است؟»
ب: جدیداً شوخی می‌کنی. آن پنجاه سال پیش ساخته شده است.»

نکته مهم درسی

با توجه به قید زمان "fifty years ago" (پنجاه سال پیش) می‌فهمیم زمان جمله گذشته ساده است و چون مفعول (it) که به خانه اشاره می‌کند، در اول جمله آمده، جمله مجهول است.

ساختار زمان گذشته ساده مجهول: «was/were + p.p.»

(گرامر)

۴۵-

(سپهر برومنبرو)

ترجمه جمله: «این روزها خیلی از والدین واقعاً اعتماد به نفس کافی را برای ایجاد کردن تغییراتی در رفتار کودکان که خطر ابتلای کودک به چاقی را کاهش می‌دهد، ندارند.»

- (۱) مجسم کردن، حساب کردن (۲) تأثیر گذاشتن، اجرا کردن
(۳) احترام گذاشتن (۴) شامل شدن، در بر گرفتن

نکته مهم درسی

به عبارت "effect a change" (تغییر ایجاد کردن) توجه کنید.

(واژگان)

۴۶-

(سپهر برومنبرو)

ترجمه جمله: «بر طبق [گفته] مغازه‌داران محلی، همان قدر که پیدا کردن قطعات یدکی دشوارتر می‌شود، برخی از کالاهای مصرفی لوکس نیز تقریباً به‌طور کامل از قفسه (فروشگاه‌ها) در حال ناپدید شدن هستند.»

- (۱) اضافه شده (۲) قابل قیاس، قیاس پذیر
(۳) استخراج شده، به دست آمده (۴) اضافی، یدکی، ذخیره

(واژگان)

۴۷-

(ساسان عزیزی نژاد)

ترجمه جمله: «معلم زبان انگلیسی ما عصبانی نبود. او با خونسردی به ما گفت که در آن شرایط دشوار چه کاری را انجام بدهیم.»

- (۱) بی‌ادبانه (۲) با موفقیت
(۳) با بی‌رحمی، ظالمانه (۴) با خونسردی، به‌آرامی

(واژگان)

۴۸-

(مسین سالاریان)

ترجمه جمله: «پلیس جسدی را نزدیک ساحل نور کشف کرده است، اما بستگان ما تأیید نکرده‌اند که آیا آن دختر گمشده‌شان است [یا نه].»

- (۱) توجه، بررسی (۲) تأیید، قبول
(۳) ترکیب (۴) هم‌آیند، اصطلاح

(واژگان)

۴۹-

(مدرسه مرآت)

ترجمه جمله: «او به‌عنوان مادری مجرد و وفادار که همیشه وقت کافی برای صرف کردن داشت، مشتاق بود بچه‌هایش را راضی نگه دارد و با آن‌ها شوخی کند.»

- (۱) صرف کردن (۲) ترکیدن
(۳) تولید کردن (۴) جمع‌آوری کردن

(واژگان)

۵۰-

(مدرسه مرآت)

ترجمه جمله: «ما از پیش نسبت به رفتارهایی که ناشایست محسوب می‌شوند و نتایجی که از بی‌آن‌ها می‌آیند مطلع شده‌ایم.»

- (۱) پیش، پیشرفت (۲) ملاحظه
(۳) بینش (۴) بازگشت

(واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

آیا تا به حال تلاش کرده‌اید که بفهمید دوستان قدیمی‌تان در حال حاضر چه می‌کنند؟ "Friends Reunited" وب‌سایتی است که برای دوستان قدیمی مدرسه و دانشگاه، فرصت پیدا کردن یکدیگر را فراهم می‌کند. این وب‌سایت در سال ۱۹۹۹، زمانی طراحی شد که جولی پنکهرست تصمیم گرفت تا با کمک همسرش بعضی از دوستان مدرسه‌اش را پیدا کند. برای پیوستن به این وب‌سایت، باید هزینه‌اندکی بپردازید و سپس نام و آدرس ایمیل خود را به یک لیست اضافه کنید. برای کمک به کارکرد بهتر سیستم جست‌وجو، این لیست بر اساس مدرسه و سال مرتب شده است. تاکنون، هزاران تجدید دیدار در سراسر بریتانیا اتفاق افتاده است و این ایده اکنون در بسیاری از کشورهای دیگر خیلی محبوب است. پس اگر شما به دنبال کسانی هستید که وقتی ۸ سال داشتید بهترین دوستان شما بودند، "Friends Reunited" شاید جایی باشد که در آن می‌توانید چیزی درباره آن‌ها پیدا کنید، حتی اگر دوستان قدیمی‌تان اکنون در سوی دیگری از جهان زندگی می‌کنند.

۵۱-

(شهاب مهران‌فر)

- (۱) آماده کردن، آماده شدن (۲) وابسته بودن، بستگی داشتن
(۳) بهبود بخشیدن، بهبود یافتن (۴) فراهم کردن، در اختیار قرار دادن

(کلوزتست)

۵۲-

(شهاب مهران‌فر)

نکته مهم درسی

زمانی که در یک جمله، دو فعل پشت سر هم بیایند، فعل اول تعیین‌کننده ساختار فعل دوم است. بعد از فعل "decide"، فعل دوم باید به‌صورت مصدر با "to" باشد.

(کلوزتست)

۵۳-

(شعاب مهران فر)

نکته مهم درسی

چون فاعل جمله، قبل از فعل آمده است، باید از ساختار معلوم استفاده کنیم (رد گزینه‌های «۳» و «۴»). با توجه به این که فاعل جمله یعنی "thousands of reunions" یک عبارت اسمی جمع است، باید از فعل جمع استفاده کنیم (رد گزینه «۲»).

همچنین، معنای کلی جمله و وجود عبارت قیدی "so far" (تا به حال، تا این لحظه) نشان می‌دهد که جمله درباره چیزی صحبت می‌کند که از زمان گذشته تا زمان حال ادامه یافته است. با توجه به این نکته، بهترین ساختار فعلی ممکن، ساختار حال کامل یا "present perfect" است.

(کلوزتست)

۵۴-

(شعاب مهران فر)

- ۱) مراقبت کردن از، نگهداری کردن از
- ۲) به دنبال کسی یا چیزی گشتن
- ۳) مراقبت کردن از، توجه داشتن به
- ۴) دست کشیدن، ترک کردن، رها کردن

(کلوزتست)

ترجمه متن درک مطلب اول:

آیا شما در خانه مانده‌اید چون جایی برای رفتن ندارید؟ فضاهای باز گذشته با ساختمان‌ها اشغال شده‌اند. بیشترین انواع مناطق برای نوجوانان قابل دسترس نیستند. آنقدر زمان زیادی نگذشته که کودکان آزاد بودند در پیاده‌روها، خیابان‌ها، کوچه‌ها، زمین‌های خالی و پارک‌های شهر، بازی کنند. دانش‌آموزان هنوز به آن مکانی که در آنجا آزاد باشند بروند و دوستان را ببینند نیاز دارند. حتی زمانی که مکان در دسترس باشد، امنیت شخصی اهمیت دارد. آنجلا می‌گوید: «آرزو دارم می‌توانستم بیشتر بیرون بازی کنم، من در یک آپارتمان زندگی می‌کنم. پارکی در پایین خیابان هست اما مادرم فکر نمی‌کند که رفتن خودمان به آنجا به تنهایی امن باشد». ری پیکا، یک متخصص فعالیت، می‌گوید او می‌داند که بسیاری از کودکان بعد از ظهرها در خانه تنها هستند و به آن‌ها گفته شده که خانه را ترک نکنند، آن‌ها خود را فقط با بازی‌های آنلاین سرگرم می‌کنند.

پس یک شخص باید چه کار کند؟ یک جواب این است که اطمینان حاصل کنید که یک بزرگ‌تر بداند چگونه شما را بیاید. یک تلفن همراه می‌تواند کمک کند. ایده دیگر این است که یک بزرگ‌تر را دخیل کنید. کلمنتس می‌گوید: «به [افراد] محله خود و شاید یک یا دو پدر و مادر برای رفتن به یک پارک محلی، جایی که فضای کافی وجود دارد اعتماد کنید.» اکثر جوامع فعالیت‌ها و فضاهای تفریحی نظارت‌شده را که به والدین آسودگی خاطر می‌دهد، سازماندهی کرده‌اند.

بازی کردن مهم است، حتی برای بزرگسالان. صرف زمان و هیچ کار مهمی نکردن گاهی اوقات استرس را کم می‌کند و به ما اجازه می‌دهد احساس آزادی و خلاقیت کنیم. بیرون بازی کردن مخصوصاً خوب است. فقط در معرض فضای بزرگ بیرون قرار گرفتن معجزه‌ها می‌کند. پیکا می‌گوید: «تور بیرون برای سیستم ایمنی حیاتی است و به سادگی سبب می‌شود پیش‌تر احساس شادی کنیم.»

۵۵-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «تمام جملات زیر درست هستند، به جز این که کودکان باید فقط برای فعالیت‌های بیرون [از خانه] وقت داشته باشند.»

(درک مطلب)

۵۶-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «لغت "vital" (حیاتی) در پاراگراف آخر به چه معنا است؟»
"necessary" (لازم، ضروری)

(درک مطلب)

۵۷-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «نویسنده در متن عمدتاً چه چیزی را بحث می‌کند؟»
«بیرون بازی کردن برای جسم و ذهن شما مفید است و راه‌های زیادی برای لذت بردن از بیرون وجود دارد.»

(درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب دوم:

وقتی تشنه هستید چه می‌کنید؟ به احتمال زیاد، یک لیوان آب از سینک ظرفشویی برمی‌دارید. هرکسی نمی‌تواند این کار را بکند. در واقع، تقریباً یک میلیارد نفر در سراسر دنیا آب آشامیدنی تمیز ندارند.

این یافته یک گزارش توسط گروه‌های امدادسانی جهانی است. این تحقیق شرایط زندگی مردم سرتاسر زمین را بررسی کرد. خیلی‌ها مجبورند هر روز ساعت‌ها پیاده راه بروند تا از رودخانه‌ها آب بیاورند. آن آب اغلب برای آشامیدن سالم نیست، چون کثیف است.

این گزارش می‌گوید: «حدود ۲/۶ میلیارد نفر جاهای امنی برای دستشویی رفتن ندارند.» لکشمی در روستایی فقیرنشین در هند بزرگ شد. برای مدتی طولانی، مدرسه او دستشویی نداشت. او و هم‌کلاسی‌هایش مجبور بودند از بوته‌های بیرون استفاده کنند.

رهبران جهان می‌گویند این برای کودکان مهم است که بهداشت یا نظافت خوبی داشته باشند. نوشیدن آب تمیز و شستن دست‌های خود بعد از استفاده از دستشویی می‌تواند به جلوگیری از بیماری‌ها کمک کند.

امدادگران با نصب لوله‌کشی در سراسر دنیا [به رفع این مشکل] کمک می‌کرده‌اند. این لوله‌ها به مردم در خانه‌هایشان آب داده است. امدادگران هم چنین به مردم یاد می‌دهند چگونه آب باران را تصفیه کنند. آن‌ها حتی دستشویی ساخته‌اند. این کار برای لکشمی تفاوت ایجاد کرده است. او گفت: «حالا مدرسه‌ام توالت دارد.»

امدادگر کلاریسا براکلهرست می‌گوید: «هنوز کارهای زیادی مانده که انجام شود، ما باید مثل یک اجتماع واحد عمل کنیم تا آب و بهداشت خوب را برای همه تأمین کنیم.»

چقدر آب استفاده می‌کنید؟ زیاد! به‌طور متوسط، هر آمریکایی در روز حدود ۳۷۸ لیتر آب مصرف می‌کند. این مقدار برای پر کردن ۱,۶۰۰ لیوان آب آشامیدنی کافی است.

۵۸-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «طبق متن، یک راه برای جلوگیری از بیماری‌ها چیست؟»
«شستن دست‌های خود»

(درک مطلب)

۵۹-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «متن به توصیف این مشکل می‌پردازد که افراد بسیاری آب تمیز برای نوشیدن ندارند. یک راه حل که برای این مشکل در این متن ارائه شده است، چیست؟»

«تصفیه کردن آب باران تا برای آشامیدن سالم شود»

(درک مطلب)

۶۰-

(امیرمسین مراد)

ترجمه جمله: «از متن این طور برداشت می‌شود که خیلی از آمریکایی‌ها آب زیادی را هدر می‌دهند.»

(درک مطلب)

پاسخنامه اختصاصی

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ریاضی و آمار (۳)

-۶۱

(معمم بصیرایی)

در پرتاب هر سکه ۲ حالت و در پرتاب تاس ۶ حالت اتفاق می افتد. بنابراین:

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 \times 6 = 48$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

-۶۲

(کوروش داوری)

برای انتخاب ۸ سؤال از ۱۰ سؤال ترتیب مهم نیست، پس:

$$\binom{10}{8} = \frac{10!}{8!(10-8)!} = \frac{10 \times 9 \times 8!}{8! \times 2!} = \frac{10 \times 9}{2 \times 1} = 45$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

-۶۳

(معمم بصیرایی)

$$a_1 = 2a_1 - 1 = 2 \times 5 - 1 = 9$$

$$a_2 = 2a_2 - 1 = 2 \times 9 - 1 = 17$$

$$a_3 = 2a_3 - 1 = 2 \times 17 - 1 = 33$$

$$a_4 = 2a_4 - 1 = 2 \times 33 - 1 = 65$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۲)

-۶۴

(امیر زرانروز)

می دانیم حاصل ۴! برابر ۲۴ است، پس عبارت داخل پرانتز را مساوی با ۴ قرار می دهیم:

$$x^2 - 5 = 4 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3$$

$$\Rightarrow \text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = (+3)(-3) = -9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

-۶۵

(امیر زرانروز)

حروف یکسان را در یک بسته قرار می دهیم: $\boxed{AA} \boxed{OO} H R P Y N$

۱ بسته ۱ بسته

تعداد جایگشت‌های ۲ بسته و ۵ حرف دیگر برابر است با:

$$7! = \text{تعداد کلمات مطلوب}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۶۶

(مسین اسفینی)

اعداد غیر اول ۱ و ۴ بوده که باید در مکان‌های زوج ۲ و ۴ قرار بگیرند که این کار به ۲! حالت امکان پذیر است و سپس سه توپ باقی مانده با شماره‌های ۲، ۳ و ۵ به ۳! حالت در مکان‌های باقی مانده قرار می گیرند. از طرفی $n(S) = 5!$ در نتیجه:

$$P = \frac{3! \times 2!}{5!} = \frac{3! \times 2 \times 1}{5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = \frac{1}{10} = 0.1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱ و ۱۹ تا ۲۷)

-۶۷

(کوروش داوری)

اعداد اول در تاس ۲، ۳، ۵ می باشند.

$$A = \{(2,2), (2,3), (3,2), (3,3), (2,5), (5,2), (3,5), (5,3), (5,5)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 9$$

$$B = \{(1,4), (4,1), (2,3), (3,2)\}$$

$$\Rightarrow n(B) = 4$$

A و B با هم رخ بدهند، یعنی عضوهای مشترک A و B باید انتخاب شوند.

$$A \cap B = \{(2,3), (3,2)\}$$

تعداد اعضا ۲ تا است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۹)

-۶۸

(معمم بصیرایی)

با توجه به نمودار، میانگین داده‌ها برابر با a است، پس:

$$\text{میانگین } a = \frac{6+7+a+3+12+8}{5} \Rightarrow 5a = a+36$$

$$\Rightarrow 4a = 36 \Rightarrow a = 9$$

داده‌ها: ۶، ۷، ۸، ۱۲، ۱۲

$$\sigma^2 = \frac{(6-9)^2 + (7-9)^2 + (8-9)^2 + (12-9)^2 + (12-9)^2}{5}$$

$$= \frac{9+4+1+9+9}{5} = 6.4$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{6.4} \Rightarrow b = \sqrt{6.4}$$

$$\Rightarrow a-b = 9 - \sqrt{6.4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

-۶۹

(امیر زرانروز)

با توجه به گام‌های پنج گانه چرخه آمار در حل مسائل، گزینه «۴» صحیح است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۴۰)

(مسئله اسفینی)

-۷۴

اگر $P(A)$ احتمال «رو» آمدن حداقل یک سکه باشد، آن گاه
 $P(A') = 1 - P(A)$ احتمال این است که هیچ کدام از سکه‌ها «رو»
 نیامده باشد. به عبارت دیگر همه سکه‌ها پشت آمده باشد که فقط یک
 حالت {پ، پ، پ} دارد. از طرفی تعداد اعضای فضای نمونه پرتاب ۳ سکه
 برابر $n(S) = 2^3 = 8$ است. بنابراین:

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{1}{8} = \frac{7}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

(معمربهیرایی)

-۷۵

$$P(A') = 2P(A), P(A) + P(A') = 1 \Rightarrow 3P(A) = 1 \Rightarrow P(A) = \frac{1}{3}$$

$$P(B') = 2P(B), P(B) + P(B') = 1 \Rightarrow 3P(B) = 1 \Rightarrow P(B) = \frac{1}{3}$$

چون A و B ناسازگارند، پس $P(A \cap B) = 0$ در نتیجه:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) = \frac{1}{3} + \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

(معمربهیرایی)

-۷۶

در گروه دوم چون پراکندگی داده‌ها در چارک‌های نمودار تقریباً یکسان
 است و میانگین و میانه تقریباً برابر هستند و از طرفی داده دورافتاده نداریم،
 پس گزارش میانگین و انحراف معیار نمی‌تواند گمراه کننده باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۴)

(امیرزراندوز)

-۷۷

در این الگو، جمله n ام برابر است با مجموع اعداد سطر n ام لذا داریم:

$$1 \quad 4 \quad 6 \quad 4 \quad 1$$

سطر پنجم

$$1 \quad 5 \quad 10 \quad 10 \quad 5 \quad 1 \Rightarrow a_5 = 1 + 5 + 10 + 10 + 5 + 1 = 32$$

$$1 \quad 6 \quad 15 \quad 20 \quad 15 \quad 6 \quad 1$$

سطر هفتم

$$\Rightarrow a_7 = 1 + 6 + 15 + 20 + 15 + 6 + 1 = 64$$

$$\Rightarrow a_7 - a_5 = 64 - 32 = 32$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۲)

(امیرزراندوز)

-۷۰

$$n(S) = 6^2 \times 2 = 72$$

$$A = \{(1, 4, R), (4, 1, R), (2, 3, R), (3, 2, R), (4, 6, R), (6, 4, R), (5, 5, R)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 7 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7}{72}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

(کوروش داوری)

-۷۱

تعداد اعداد ۳ رقمی بدون صفر که با ارقام (۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷, ۸, ۹)

$$\frac{9}{9} \times \frac{9}{9} \times \frac{9}{9} = 9^3$$

ساخته می‌شوند:

کلید اعداد ۳ رقمی بزرگتر از ۴۰۰ (فاقد رقم صفر):

رقم صدگان باید ۴ یا بیشتر باشد که ۶ حالت دارد.

$$\frac{6}{9} \times \frac{9}{9} \times \frac{9}{9} \Rightarrow P = \frac{6 \times 9 \times 9}{9 \times 9 \times 9} = \frac{6}{9} = \frac{2}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

(کوروش داوری)

-۷۲

با بررسی هر گزینه داریم:

$$A = \{(1, 1), (2, 2), (3, 3), (4, 4), (5, 5), (6, 6)\}$$

گزینه «۱»:

$$P(A) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

$$B = \{(ر, پ), (پ, ر), (پ, پ)\} \Rightarrow P(B) = \frac{3}{8}$$

گزینه «۲»:

$$P(C) = \frac{4 \times 1 \times 1}{4 \times 4 \times 4} = \frac{1}{16}$$

گزینه «۳»:

$$P(D) = \frac{1}{3}$$

گزینه «۴»:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

(کوروش داوری)

-۷۳

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow \frac{5}{3} \times \frac{1}{5} = \frac{1}{5} + \frac{4}{3} \times \frac{1}{5} - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow P(A \cap B) = \frac{1}{5} + \frac{4}{15} - \frac{5}{15} = \frac{3+4-5}{15} = \frac{2}{15}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۸۱- (عارف سادات طباطبایی نژاد)
«سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» از آثار پژوهشی عصر بیداری محسوب نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۱۷ و ۱۲۰)

۸۲- (عارف سادات طباطبایی نژاد)
مصراع اول و دوم بیت گزینه «۲» از لحاظ عروضی با هم تفاوت‌هایی دارند. این بیت از تصنیفی سروده عارف قزوینی انتخاب شده است که از شاعران غیرسنت‌گرای عصر مشروطه است و پای‌بندی شاعران سنت‌گرا به موسیقی شعر سنتی در آثار آن‌ها دیده نمی‌شود. در مصراع اول بیت، «ع» در عالم به عنوان همزه در نظر گرفته شده و در خوانش، حذف می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۸۳- (مسن خدایی)
«مصر وجود» در بیت «الف» اضافه تشبیهی است. در بیت «ه» لعل استعاره از «لب» به چشمه حیوان تشبیه و از آن هم برتر دانسته شده است.

بیت «ب» تلمیح به داستان حضرت عیسی

بیت «ج» تلمیح دارد به رانده شدن حضرت آدم از بهشت

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت «ب» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

گزینه «۳»: بیت «ب» فاقد تشبیه است.

گزینه «۴»: بیت «ج» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۸۴- (مسن خدایی)
بیت «ه»: لف و نشر: گرم: لف ۱، سرد: لف ۲، آب: نشر ۲، آتش: نشر ۱
بیت «ج»: تضمین: شهریار، مصراع دوم را از حافظ تضمین کرده است.
بیت «الف»: تضاد: هشیار و مست

بیت «ب»: تناقض: سلطانی که گدا است. / زیر پا بودن فلک در حالی که زیردست مهر است.

بیت «د»: تشبیه: چون سلیمانم

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۸۵- (میر مهرنی)
مراعات نظیر: پوشیدن، کسوت، تار و پود / تناقض: کسوت عریان‌تنی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر / تشبیه: دهان غنچه لب، روی چون گلستان، بهاروار، چو گل

گزینه «۲»: فاقد تلمیح / تضاد: می‌روی و نمی‌روی

گزینه «۴»: فاقد تناقض / لف و نشر: لف‌ها: صحن باغ، طرف راغ، زیر سرور، پای جو، نشرها: بزن گام، بجو کام، بخور جام، بکش ساغر

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۷۸- (امیر زرانروز)

گزینه «۱»: هر لحظه از زمان می‌تواند عددی غیرطبیعی هم باشد (مانند ۱۵/۲ ثانیه)
گزینه «۲»: عدد مربوط به قطر لزوماً طبیعی نیست.

گزینه «۳»: شماره روزهای مختلف سال، زیرمجموعه N است.

گزینه «۴»: شعاع ۲ هم لزوماً عددی طبیعی نیست؛ مثلاً شعاع کره می‌تواند ۱/۵ سانتی‌متر باشد که طبیعی نیست.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۲)

۷۹- (نیکو دکامین)

اصل ضرب $\frac{443}{443} \rightarrow 4 \times 4 \times 3 = 48$
کل اعداد ۳ رقمی ممکن

اصل ضرب $\frac{143}{9} \rightarrow 1 \times 4 \times 3 = 12$
کل اعداد ۳ رقمی بزرگتر از ۶۰۰ فقط

اصل ضرب $\frac{123}{1} \rightarrow 1 \times 2 \times 3 = 6$
اعداد ۳ رقمی کوچکتر از ۱۳۰ صفر یا ۲ فقط

$30 = 48 - 12 - 6 =$ کل = تعداد اعداد مطلوب $\Rightarrow$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۸۰- (نیکو دکامین)

راه اول: برای اینکه مجموع دو عدد زوج شود آن دو عدد باید هر دو زوج و یا هر دو فرد باشند.

اصل ضرب $\frac{33}{64} \rightarrow 3 \times 3 = 9$
هر دو زوج: $\frac{3}{64}$ یا $\frac{3}{64}$

چون دو تاس با هم متفاوت‌اند، حالتی حذف نمی‌شود.

اصل ضرب $\frac{33}{54} \rightarrow 3 \times 3 = 9$
هر دو فرد: $\frac{3}{54}$ یا $\frac{3}{54}$

اعضای فضای نمونه عبارتند از $(1,1), (1,2), (1,3), \dots, (6,6)$ در نتیجه مجموع اعداد روی تاس می‌تواند از ۲ تا ۱۲ باشد:

$$D = \{(1,1), (1,2), (1,3), \dots, (6,6)\} \Rightarrow D = \{2, 3, 4, \dots, 12\}$$

اعداد مضرب ۴ در مجموعه D برابر است با ۴ و ۸ و ۱۲. حال پیشامدهای متناظر با این مجموع‌ها را می‌نویسیم.

$$D_4 = \{(1,3), (2,2), (3,1)\}$$

$$D_8 = \{(2,6), (3,5), (4,4), (5,3), (6,2)\}$$

$$D_{12} = \{(6,6)\}$$

تعداد کل حالات نامطلوب برابر است با مجموع تعداد اعضای این ۳ مجموعه:

$$n = n(D_4) + n(D_8) + n(D_{12}) = 3 + 5 + 1 = 9$$

در نتیجه تعداد حالات مطلوب برابر است با:

$$9 = (9 + 9) - 9 = \text{کل} = \text{مطلوب}$$

راه دوم: مجموع اعداد روشده زوج‌اند، پس مجموع اعداد روشده می‌تواند ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۰ یا ۱۲ باشند، از طرفی نباید مضرب ۴ باشند، پس مجموع اعداد

باید ۲ یا ۶ یا ۱۰ باشند که برابر است با:

۹ عضو دارد.

$$\{(1,1), (1,5), (5,1), (2,4), (4,2), (3,3), (4,6), (6,4), (5,5)\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱ و ۱۵ تا ۱۹)

۹۲- (کتاب آبی)
صاحب کتاب منشآت (فانم مقام فراهانی) مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۲۰)

۹۳- (کتاب آبی)
در ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» از تعابیر کوچه‌بازاری استفاده شده است که در اشعار گروهی از شاعران عصر بیداری رواج داشته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پولش از کیسه ملت ...

گزینه «۲»: خدا گواست

گزینه «۳»: رشوه و کلاشی (پول درآوردن از کسان با سماجت)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۹۴- (کتاب آبی)
تلمیح به داستان خسرو و شیرین/ جناس همسان: «شیرین» در مصراع اول به معنای لذت‌بخش و دلنشین و «شیرین» در مصراع دوم نام معشوقه خسرو است. مراعات‌نظیر: خسرو - شیرین

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع، ترکیبی)

۹۵- (کتاب آبی)
آرایه تناقض در سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: نزدیک‌تر از دوری

گزینه «۲»: دولت فقر

گزینه «۴»: روشن شدن چراغ از خاموشی

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲)

۹۶- (کتاب آبی)
لفّ و نشر: زلف (لف ۱)، صبح (لف ۲) / کفر (نشر ۱)، ایمان (نشر ۲) / تشبیه (کفر ← حجاب) / تضاد (کفر و ایمان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد (وصل و هجران - غم و شادی) / لفّ و نشر (وصل و هجران (لف ۱ - لف ۲) / غم و شادی (نشر ۲ - نشر ۱) / بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۲»: تضاد (دشمن و دوست - گل و خار) / لفّ و نشر (دشمن و دوست (لف ۱ - لف ۲) / گل و خار (نشر ۲ - نشر ۱) / بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۳»: تضاد (دشمن و دوست - گل و خار) / لفّ و نشر (دشمن و دوست (لف ۱ - لف ۲) / چشم (لف ۱ - لف ۳) / سرو و گل و بادام (نشر ۱ - نشر ۲ - نشر ۳) / بیت تضاد و تشبیه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۸۶- (عمید مهری)
وزن بیت «الف»، «مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعلمن» و وزن بیت «د»، «فاعلاتن مفاعلهن فعلمن» بوده و قابلیت دوگونه تقسیم‌بندی هجایی را ندارند.
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۸۷- (نسرین حق پرست)
یوسف آخر = حذف همزه / عیسی: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند / شده، طارم: تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه ندارد.

گزینه «۲»: حذف همزه ندارد.

گزینه «۳»: تغییر کمیت مصوت ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۴)

۸۸- (عمید مهری)
وزن بیت «مستفعلهن مفاعل مستفعلهن فعل» یا «مفعول فاعلات مفاعلهن فاعلهن» بوده و در هجای نهم مصراع نخست، تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند رخ داده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۸۹- (عارف‌سازات طباطبایی نژاد)
در عبارت چهارم فقط طنز وجود دارد، اما در عبارات دیگر، مفاهیم اجتماعی و سیاسی مطرح شده‌اند که از درون‌مایه‌های اصلی نثر عصر بیداری‌اند.
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۴۶)

۹۰- (مهن اصفه‌ری)
در بیت گزینه «۲» بر ترک تعلقات مادی تأکید شده است که از مفاهیم عارفانه است و از درون‌مایه‌های شاخص شعر عصر بیداری نیست.

درون‌مایه‌های شاخص شعر عصر بیداری در سایر ابیات:

گزینه «۱»: توجه به کارگران و ضعیفان و دفاع از حقوق آنان

گزینه «۲»: توجه به جایگاه و امور زنان

گزینه «۳»: توجه به نواندیشی و اندیشه‌های تازه

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۴۴)

۹۱- (کتاب آبی)
عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد و پس از آن انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: توجه بیشتر شاعران به محتوا در برابر صور خیال و جنبه شاعرانه، ویژگی شعر عصر بازگشت نیست، بلکه این امر در عصر بیداری مورد توجه شاعران بود.

گزینه «۳»: شاعران عصر بیداری به این نتیجه رسیده بودند که در شعر باید یک تغییر و دگرگونی ایجاد شود تا بتواند مسائل و پدیده‌های تازه را در خود جای دهد.

گزینه «۴»: «گلشن صبا» منظومه‌ای به تقلید از بوستان سعدی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۰۳- (سیر ممدعلی مرتضوی)
ترجمه صحیح عبارت گزینه «۴»: «پس آنان یک قدم به جلو نمی‌روند!»
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۰۴- (سیر ممدعلی مرتضوی)
«نگهبان»: (اسم معرفه است و بدون اسم اشاره آمده است) الحارس (رد
گزینه‌های ۳ و ۴) / «خوابیدن»: النوم / «این شب تاریک»: (اسم اشاره +
موصوف + صفت) هذه اللیلة المظلمة، هذه اللیلة الظلماء (رد گزینه‌های
۳ و ۴) / «خودداری کرده است»: قد اِمتنع (رد گزینه‌های ۲ و ۳)
نکته:

مَنع: بازداشت، منع کرد / اِمتنع: خودداری کرد

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۳۳۳)

۱۰۵- (رضا مصومی)
در عبارت گزینه «۳»، «الحسن» نادرست است، زیرا مضاف الیه است و باید
مجرور (الحسن) باشد. هم‌چنین «الخلق» به معنی «رفتار و خلق و خو»
صحیح است، دقت کنید «الخلق» به معنی «آفرینش، آفریده» است که با
معنای عبارت هماهنگ نیست.

(عربی (۳)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۰۶- (سیر ممدعلی مرتضوی)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «مفعوله: أفواه» نادرست است. «ما»: «چیزی را» مفعول آن
است.
گزینه «۳»: «مضاف الیه» نادرست است. (مجرور به حرف جر است).
گزینه «۴»: «حال...» نادرست است. (مبتدا است).

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و ممل اعرابی، صفحه ۱۵)

۱۰۷- (سیر ممدعلی مرتضوی)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «مرفوع بالضمّة» نادرست است. (اسم حروف مشبّهة بالفعل
منصوب است).
گزینه «۲»: «اسم تفضیل» نادرست است.

گزینه «۴»: «فاعله «الجواز»» نادرست است. «تُعطی» فعل مجهول است و
فاعل آن محذوف است.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و ممل اعرابی، صفحه ۲۲)

۱۰۸- (سیر ممدعلی مرتضوی)
«لکن» در گزینه «۳»، یکی از حروف مشبّهة بالفعل است که برای رفع ابهام
و تکمیل معنای جمله قبل از خود به کار می‌رود.

(عربی (۳)، انواع هملاط، صفحه ۶)

۹۷- (کتاب آبی)
ابیات صورت سؤال و گزینه «۲» بر وزن «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل»
یا «مفعول فاعلات مفاعیلن فاعلن» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۹۸- (کتاب آبی)
ابیات تمام گزینه‌ها بر وزن «مفعول مفاعلن فاعلن» است که تنها در هجای
چهارم مصراع اول گزینه «۴» مصوت بلند، کوتاه تلفظ شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۹۹- (کتاب آبی)
بیت گزینه «۴»، دارای هیچ‌یک از اختیارات زبانی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حذف همزه دارد.

گزینه «۲»: حذف همزه و تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند دارد.

گزینه «۳»: حذف همزه و تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۴)

۱۰۰- (کتاب آبی)
مضامین ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» سیاسی و اجتماعی و مضمون بیت
گزینه «۲» غنایی (عاشقانه) است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۰۱- (زهرا کرمی)
«تَمَنَح»: اهدا می‌شود (رد گزینه ۲) / «فی کلّ سنة»: در هر سال، هر ساله
(رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من یفید البشریة»: کسی که به بشریت سود
می‌رساند (رد سایر گزینه‌ها) / «فی المجالات المختلفة»: در زمینه‌های
گونگون (رد گزینه ۳)

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۲۲)

۱۰۲- (مهدی نیک‌زاد)
«لا یجد»: نمی‌یابد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «العبد»: بنده / «فی حیاته»: در
زندگیش (رد گزینه ۴) / «حتی یتوک الذب»: تا دروغ را ترک کند / «لا سوة
أسوأ منه»: (اسلوب «لا» نفی جنس) هیچ بدتری نیست (رد
سایر گزینه‌ها)

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۱۰)

۱۱۴- (کتاب آبی)
«يعتبر» فعل غایب و مجهول است؛ پس به صورت «به حساب می‌آیند،
شمرده می‌شوند» ترجمه می‌گردد.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۵- (کتاب آبی)
عبارت گزینه «۲»: «و از روزگار خود گلايه و شکایت می‌کنیم، درحالی که
گناهی ندارد» به عبارت صورت سؤال (داروی تو در تو است و نگاه نمی‌کنی،
و درد تو از تو است و احساس نمی‌کنی) از نظر مفهوم نزدیک‌ترین است.

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۲)

۱۱۶- (کتاب آبی)
موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مُبالَغَة (رکاب جمع مکسر را کب است، پس اسم فاعل محسوب
می‌شود).

گزینه «۳»: فاعل و... (زیرا مفعول به و منصوب است).

گزینه «۴»: مُشْتَنَى (زیرا الأمان یک اسم مفرد است و «ان» آخرش، جزء خود
کلمه است).

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و معل اعرابی، ترکیبی)

۱۱۷- (کتاب آبی)
خواب سبک: جو (خطا)؛ درست آن: «السَّبات»
در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پوست گیاه و چوب آن؛ پوست

گزینه «۲»: با کناره‌های دندان‌هایش شکست؛ چوید

گزینه «۳»: به زور از او گرفت؛ به زور گرفت

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۲۸)

۱۱۸- (کتاب آبی)
ترجمه عبارت: «معلم‌ها بر روی تخته سیاه نوشتند: ای کاش دانش‌آموزان
کوشای ما برای امتحانات پایان سال آماده باشند!»
«لمعلمون»: فاعل و مرفوع؛ پس با «واو» صحیح است.
«المجتهدین»: صفت برای اسم لیت (تلامیذ)؛ پس منصوب است و با «یاء»
صحیح است.
«مستعدون»: خبر لیت و مرفوع؛ پس با «واو» صحیح است..

(عربی (۳)، انواع عملات، صفحه ۷)

۱۱۹- (کتاب آبی)
در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لا، «حرف نافییه» است، چون قبل از فعل آمده و آن را منفی
کرده است.

گزینه «۲»: لا، «حرف نافییه للجنس» است، چون قبل از اسم آمده است.
دقت کنید، «تقدّم (= پیشرفت)» مصدر و اسم است.

در گزینه «۳»: لا، «حرف نافییه (نهی)» است چون باعث جزم و حذف نون
اعراب از آخر فعل مضارع شده است.

(عربی (۳)، انواع عملات، صفحه ۹)

۱۰۹- (سیر مفسر علی مرتضوی)
صورت سؤال، حالی را می‌خواهد که متفاوت از بقیه باشد.
حال گاهی به‌صورت یک اسم نکره و گاهی به شکل یک جمله ظاهر می‌شود.
در گزینه «۲»، «مظلومین» اسم مفعول و نکره است که به بیان حالت
می‌پردازد و نقش حال را دارد، در حالی که در سایر گزینه‌ها حال به‌صورت
جمله اسمیه آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «و هی تطالع ...» حال است.

گزینه «۳»: «و هو مجیب ...» حال است.

گزینه «۴»: «و هم نشیطون ...» حال است.

(عربی (۳)، فال، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

۱۱۰- (الله مسیح فواه)
صورت سؤال، گزینه‌ای را خواسته که در آن، ادات تأکید بر سر جمله‌ای
آمده باشد که در آن حال وجود دارد.

در گزینه «۴»، «إن» از حروف مشبّهة بالفعل، ادات تأکید است که جمله
بعد از خود را تأکید می‌کند، هم‌چنین «مُشتاقاً» نقش حال را داراست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ادات تأکید وجود ندارد. «مکسرة» حال است.

گزینه «۲»: «إن» ادات تأکید است اما «الحیة» معرفه است و نمی‌تواند حال باشد،
بلکه صفت است.

گزینه «۳»: ادات تأکید وجود ندارد. «حنیفاً» حال است.

(عربی (۳)، فال، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

۱۱۱- (کتاب آبی)
«لعلّ»: شاید (رد گزینه ۴) / «التردد»: تردید داشتن / «یُسبب»: باعث شود
(رد گزینه ۴) / «أن لا تُواصله»: که آن را ادامه ندهیم (رد سایر گزینه‌ها) /
«أو ندفع»: (فعل مجهول) یا رانده شویم / «إلی جهة»: به سوی (رد گزینه
۲) / «تُعیدنا»: (جمله وصفیه) که ما را دور کند

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۲- (کتاب آبی)
«ذهب»: رفتند (در این جا) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «الطّفلات»: کودکان، بچه
ها / «إلی»: به / «غرفهنّ»: اتاق‌هایشان (رد گزینه ۴) / «فرحات»: (حال) با
شادی، شادمان، با خوشحالی (رد گزینه ۱) / «بدأن»: شروع کردند /
«بالعب»: به بازی / «مبتسمات»: (حال) لبخندزنان، با لبخند

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۳- (کتاب آبی)
«کان ... یَشعُر»: (فعل ماضی استمراری) احساس ... می‌کرد (رد گزینه ۴) /
«الدّب»: گناه / «حَبِیْبَةُ الأمل»: ناامیدی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «بعذ أن
استفاد»: پس از اینکه استفاده کردند / «جماعة»: گروهی (رد گزینه ۱) / «مِن
وَجْه»: از شکل / «اختراعهُ المُضِرّ»: زیان آور اختراع او

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۷- (علی‌مهمد کریمی)
شاهان قاجار در عمل نمی‌توانستند به‌طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به‌کار ببندند، زیرا از یک‌سو فاقد ابزارهای لازم مانند نظام اداری کارآمد، و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت‌های استعمارگر دامنه قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.
(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۷)

۱۲۸- (علی‌مهمد کریمی)
ملی‌گرایان ایتالیایی، به رهبری کاورو و گاریبالدی قیام کردند و با استفاده از رقابتی که میان اتریش و فرانسه وجود داشت، موفق شدند ایتالیا را متحد کنند و تحت حاکمیت حکومت ملی و مستقلی درآوردند.
(تاریخ (۳)، پنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۷۸)

۱۲۹- (میلاد هوشیار)
روسیه در رقابت با انگلستان، امتیازات اقتصادی و سیاسی متعددی مانند تأسیس بانک استقراضی، شیلات شمال و تأسیس نیروی قزاق را گرفت.
در دوران سلطنت ناصرالدین شاه، انگلیسی‌ها در رقابتی تنگاتنگ با روس‌ها، موفق به گرفتن امتیازات اقتصادی متعددی از ایران شدند که امتیازهای رویتر، بانک شاهنشاهی و توتون و تنباکو (رژو یا تالبوت) از جمله مهم‌ترین آن‌ها بود.
(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۴)

۱۳۰- (علی‌مهمد کریمی)
جنگ‌های استقلال آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۱۳۱- (علی‌مهمد کریمی)
بریگاد قزاق، تشکیلات نظامی منسجم و منظمی بود که به‌وسیله روس‌ها در ایران تأسیس شد و تا اواخر حکومت قاجار تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد.
(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۰)

۱۳۲- (پرویز یحیی)
میرزا حسن رشدیه برای تأسیس مدرسه‌های جدید به ویژه در دوره تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران در دوره قاجار بسیار تلاش کرد و هدف او از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۴)

۱۳۳- (پرویز یحیی)
هنر تئاتر به سبک اروپایی از دوره قاجار به همت دانشجویان اعزامی به اروپا، در ایران گسترش یافت. میرزا علی‌اکبرخان مزین‌الدوله (نقاش‌باشی) به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخت.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۸)

۱۲۰- صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که معادل ماضی استمراری در فارسی باشد. همانطور که می‌دانید در صورتی که قید حالت به صورت جمله اسمیه آمده و در آن، یک فعل مضارع وجود داشته باشد که قبل از آن هم یک فعل ماضی قرار دارد، فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.
در این جا «تخلص» فعل ماضی و «یناچی» فعل مضارع است. ترجمه عبارت: «برادرم از بزرگ‌ترین مشکلات رهایی یافت، درحالی که با پروردگار خویش مناجات می‌کرد»
(عربی (۳)، مال، صفحه ۲۷)

تاریخ (۳)

۱۲۱- میرزا محمدصادق موسوی، نویسنده تاریخ گیتی‌گشا، تاریخ زندیه را با اسلوبی مصنوع و دشوار همراه با تملق‌گویی از فرمانروایان زند نوشته است.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

۱۲۲- میرزا محمدجعفر خورموجی، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
محمدحسن خان اعتمادالسلطنه، در یکی از آثارش به نام صدرالتواریخ، امیرکبیر را ستایش می‌کند.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۵)

۱۲۳- در عصر قاجار، سفرنامه‌نویسی گسترش فراوانی یافت.
یکی از ابداعات تأثیرگذار تمدن جدید غربی، که در دوره قاجار به ایران راه یافت، نشریه بود.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

۱۲۴- مهم‌ترین شرایط نادر برای پذیرفتن سلطنت عبارت‌اند از:
۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او؛
۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی؛
۳- حل اختلاف مذهبی با دولت عثمانی.
(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوران معاصر، صفحه ۱۷)

۱۲۵- مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه، به علت درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی، نسبت به عصر صفوی کاهش چشمگیری یافت.
نادرشاه به علت بی‌توجهی به نظام اداری، شهری را به‌عنوان پایتخت انتخاب نکرد.
(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوران معاصر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۲۶- انقلاب صنعتی با اختراع و تکمیل ماشین بخار در انگلستان آغاز شد.
(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوران معاصر، صفحه ۳۰)

جغرافیا (۳)

۱۴۱- (فاطمه سقایی)

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳)

۱۴۲- (آرزو میرزایی)

مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا فعالیت اقتصادی آن‌هاست و متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا ملاک جمعیتی است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۱۴۳- (فاطمه سقایی)

در کشورهای توسعه‌یافته، برخلاف کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکایی لاتین، مهاجرت از روستا به شهر، همگام با تحولات صنعتی صورت گرفته است و روندی تدریجی و طولانی داشته است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

۱۴۴- (آرزو میرزایی)

تا سال ۱۳۳۵، مهاجرت از روستاها به شهرها به کندی صورت می‌گرفت. این دوره به دوره شهرنشینی کند معروف است.

شهر مشهد دومین کلان‌شهر ایران است و جمعیت تهران بیش از دو برابر آن است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۴۵- (فاطمه سقایی)

یکی از پدیده‌های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه‌داری، نابرابری فضایی است. در بیشتر شهرها امکانات و خدمات شهری به‌طور عادلانه و متوازن توزیع نشده‌اند و بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم، تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۱)

۱۴۶- (فاطمه سقایی)

حمایت از کارآفرینان، ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل در راستای سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی قابل توجه است.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳)

۱۴۷- (آرزو میرزایی)

کودکان کار مربوط به بخش غیررسمی (غیرقانونی) اقتصاد هستند. کار فروشندگان دوره‌گرد و دست‌فروش‌ها، دلالان، زباله جمع‌کن‌ها، نوازندگان دوره‌گرد و نظایر آن از جمله فعالیت‌های غیررسمی در شهرهاست.

(بجغرافیا (۳)، بجغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳)

۱۳۴- (بهروز یحیی)

واردات بی‌رویه کالاهای خارجی و حمایت نکردن دولت از صنایع داخلی، باعث رکود و تعطیلی صنایع محلی، به ویژه کارگاه‌های نساجی شد که نتیجه آن افزایش بیکاری و فقر و کاهش ارزش پول ایرانی بود.

(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۲)

۱۳۵- (بهروز یحیی)

عمده اصول قانون اساسی، از اصول قانون اساسی کشورهای فرانسه و بلژیک اقتباس شده بود.

محمدعلی شاه متمدن قانون اساسی را با اکره و به ناگزیر تأیید کرد.

(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۸)

۱۳۶- (بهروز یحیی)

چندین کارشناس امور اداری- مالی به ریاست مورگان شوستر از کشور آمریکا و تعدادی کارشناس نظامی سوئدی برای تأسیس نیروی ژاندارمری به استخدام دولت ایران درآمدند. در نتیجه دخالت و تهدید نظامی روسیه، دولت ایران مجبور شد به رغم مخالفت مجلس شورای ملی، کارشناسان آمریکایی را برکنار کند و به کشورشان بفرستد.

(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۷۳)

۱۳۷- (آرزو میرزایی)

مردم الجزایر به رهبری امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه قیام کردند. جنبش استقلال‌طلبانه مردم آمریکای لاتین به رهبری سیمون بولیوار نمونه‌ای از مبارزه مردم در سرزمین‌های مستعمره بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۷۷)

۱۳۸- (میلاد هوشیار)

بنابر پیمان صلح ورسای، آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق و محدود نگه‌داشتن توان نظامی خود شدند. پیمان‌های صلحی که با سایر دولت‌های مغلوب در جنگ جهانی اول انعقاد یافت، به فروپاشی امپراتوری‌های اتریش- مجارستان و عثمانی، تغییر نقشه سیاسی اروپای شرقی و خاورمیانه و شکل‌گیری کشورهای جدید انجامید.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۴)

۱۳۹- (علی‌مهم کریمی)

اندکی بعد از شروع جنگ اول جهانی، امپراتوری عثمانی و بلغارستان به صف متحدین و ژاپن، یونان، پرتغال و رومانی و برخی کشورهای دیگر به جبهه متفقین پیوستند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۱)

۱۴۰- (میلاد هوشیار)

آیت‌الله سید حسن مدرس یکی از جدی‌ترین مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۹)

۱۵۵- (بهروز یهیی)
ایالات متحده آمریکا دارای گسترده‌ترین و طولانی‌ترین شبکه ریلی در جهان است. بیشترین میزان خطوط سریع‌السير و طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان (از یکن به گوانجو به طول ۲۲۹۸ کیلومتر) متعلق به کشور چین است.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۳۹)

۱۵۶- (مهمعلی قطیبی باگی)
قرار گرفتن کالاها در محفظه‌های خاص و وجود برچسب‌هایی با مشخصات کالاها در روی کانتینرها، مدیریت و انبارداری محموله‌ها را آسان‌تر می‌کند. از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و مواد پتروشیمی و ... استفاده می‌شود. یک کشتی نفت‌کش می‌تواند حدود نُه هزار برابر یک کامیون، بار حمل کند.

در کشتی‌های رورو تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند. این امر هزینه بارگیری و تخلیه را کاهش داده است.

کشتی‌های کروز، کشتی‌های تفریحی گردشگری هستند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۵۷- (فاطمه سقایی)
از هواپیما برای حمل کالاهای سبک، کم‌حجم و ارزشمند و مواد فاسدشدنی استفاده می‌شود. مصرف سوخت در هواپیما نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل بسیار بیشتر و سفر با آن گران‌تر است.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۵۵)

۱۵۸- (بهروز یهیی)
از مزایای خطوط لوله، انتقال حجم عظیمی از مایعات به‌طور شبانه‌روزی است که بسیار مقرون به صرفه است. انتقال مواد از طریق لوله کمتر به محیط زیست آسیب می‌رساند. با این حال، احداث و تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد و نیز خطوط لوله از نظر حوادث غیرمترقبه مانند زلزله یا جنگ به مراقبت نیاز دارد.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۵۷)

۱۵۹- (آزاده میرزایی)
امروزه ایران با در اختیار داشتن بیش از ۱۴۰۰۰ کیلومتر خط لوله نفت و حدود ۳۸۰۰۰ کیلومتر خط لوله اصلی (فشار قوی) گاز، طولانی‌ترین خطوط نفت و گاز را در میان کشورهای عضو اوپک دارد.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۵۸)

۱۶۰- (بهروز یهیی)
در عرصه تجارت جهانی، کشور ما گاز طبیعی را از طریق خطوط لوله به کشورهای ترکیه، عراق، آذربایجان و ارمنستان صادر می‌کند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۵۸)

۱۴۸- (بهروز یهیی)
درآمد کم، بیکاری، مسکن نامناسب و حاشیه‌نشینی، به فقر شهری منجر می‌شود. بین فقر و بزهکاری ارتباط زیادی وجود دارد. در نواحی حاشیه‌نشین و حومه‌های فقیرنشین شهرها، انحرافات و جبروی‌های اجتماعی، سرقت و خشونت، اعتیاد، طلاق و ... گسترش می‌یابد.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۲۴)

۱۴۹- (فاطمه سقایی)
شهر پایدار، شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به‌طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۲۸)

۱۵۰- (آزاده میرزایی)
شهر پایدار سه رکن دارد: اقتصادی، محیط زیست و اجتماعی - فرهنگی.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۲۸)

۱۵۱- (آزاده میرزایی)
جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبسندگی کشاورزی تشکیل شد.

تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی، از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۳۳)

۱۵۲- (آزاده میرزایی)
الف) توجه به عدالت در توسعه

ب) توجه به ظرفیت‌های همه مناطق کشور

ج) توزیع متوازن جمعیت

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۳۶)

۱۵۳- (مهمعلی قطیبی باگی)
داده‌ها و اطلاعات مختلف دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی).

عبارت‌های (ب) و (د) که نشانگر موقعیت جغرافیایی‌اند، داده‌های مکانی محسوب می‌شوند. در عبارت‌های (الف) و (ج) ویژگی‌های یک پدیده بررسی شده‌اند و بر داده‌های توصیفی دلالت دارند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صغفه ۳۸)

۱۵۴- (فاطمه سقایی)
در عصر اکتشافات جغرافیایی، پیشرفت در دریانوردی و ساختن کشتی‌های پیشرفته‌تر موجب شد که سرزمین‌های نو کشف شوند. در اوایل قرن نوزدهم نیز، نخستین لوکوموتیوهای مجهز به موتور بخار در انگلستان ساخته شدند و این کشور را به زادگاه قطار تبدیل کردند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای حمل‌ونقل، صغفه ۴۲)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۶۱-

(پارسا هبیبی)

در ارتباط با رابطه دانش عمومی و دانش علمی، گروهی این تفکیک را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کنند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌دانند. دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌دانند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌دانند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرومی‌باشد.
نکته: گزینه «۱» مربوط به رویکرد سوم در نظریات تعامل دانش عمومی و دانش علمی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذفیره دانشی، صفحه ۸)

۱۶۲-

(پارسا هبیبی)

در این دیدگاه، دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود؛ بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. دانش عمومی نیز دانش غیرموقت و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است. دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند، بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند. از این‌رو هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذفیره دانشی، صفحه ۸)

۱۶۳-

(پارسا هبیبی)

تشریح عبارات نادرست:

- دانش عمومی که گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است، گاهی با دانش علمی به تعارض برمی‌خورد.
- تعاریف مربوط به دانش علمی، در جوامع مختلف، متفاوت و گوناگون است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذفیره دانشی، صفحه‌های ۴ تا ۶)

۱۶۴-

(پارسا هبیبی)

بررسی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن: علوم انسانی و علوم اجتماعی
شناسایی قوانین کلی: فلسفه (متافیزیک)
پرداختن به اصل وجود: فلسفه (متافیزیک)

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۶۵-

(پارسا هبیبی)

- برای بررسی و مطالعه انواع و ابعاد پدیده‌های اجتماعی، دانش‌های مختلفی به‌وجود آمده است؛ یعنی همان‌طور که بدن انسان اعضای مختلفی دارد و تخصص‌های گوناگونی درباره آن پدید آمده است، زندگی اجتماعی انسان نیز به دلیل اینکه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.
- انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان، یکی از فواید علوم انسانی و اجتماعی است.
- جامعه‌شناسی کلان، به بررسی ساختار اجتماعی و پدیده‌های کلان می‌پردازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۱۶۶-

(پارسا هبیبی)

تشریح عبارات نادرست:

- علوم طبیعی به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهد تا بتوانند پدیده‌های طبیعی (نه انسانی) را پیش‌بینی کنند.
- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آن‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۱۶۷-

(ارغوان عبدالملکی)

عبارت اول: جامعه واقعیتی بیرونی است که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود که ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری برای شناسایی آن استفاده کنیم.

عبارت دوم: جامعه‌شناسان از دید فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود، نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۹)

۱۶۸-

(ارغوان عبدالملکی)

با این‌که وبر بر روش تفهمی به‌عنوان روش ویژه علوم اجتماعی تأکید می‌کرد اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آن‌چه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.

یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد؛ درحالی‌که جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش‌های انسان‌هاست و بود و نبود آن وابسته به انسان است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷، ۲۹ و ۳۹)

۱۶۹-

(ارغوان عبدالملکی)

عبارت اول: علت تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

عبارت دوم: تعریف آشنایی‌زدایی

عبارت سوم: پیامد برقراری نظم اجتماعی براساس الگوی تبیینی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۸ و ۲۹)

۱۷۰-

(معمداً ابراهیم مازنی)

- تعبیر قفس آهنین در راستای خلاقیت‌زدایی مطرح شده است. در خلاقیت‌زدایی، ارادی بودن کنش نادیده گرفته شده است.

- اندازه‌گیری اجزای بدن برای تعیین نژاد برتر و فجایع زیست‌محیطی، در راستای ارزش‌زدایی مطرح شده است. در ارزش‌زدایی، هدفداری کنش نادیده گرفته شده است.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۷۱-

(معمداً ابراهیم مازنی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست - درست

گزینه ۲: نادرست (ارزش‌زدایی نتیجه نادیده گرفتن هدفداری کنش است). - نادرست (جامعه‌شناسی تبیینی با یکسان‌انگاری نظم اجتماعی و طبیعی، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد).

گزینه ۳: درست - درست

گزینه ۴: درست - نادرست (جامعه‌شناسی تبیینی با نادیده گرفتن ارادی بودن کنش، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد).

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۷۲-

(معمداً ابراهیم مازنی)

- سربازان جنگ‌های نامنظم، به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

- انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند؛ بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند.

- انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی و اخلاق‌گریزی، ذیل ارزش‌زدایی تفسیر می‌شوند.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴، ۳۶ و ۳۹)

۱۷۳-

(معمداً ابراهیم مازنی)

تشریح موارد نادرست:

- ساختارهای اجتماعی، هرچقدر هم جافتاده و باسابقه باشند، با کنش‌های افراد به وجود آمده و برقرارند.

- جنگ‌های نامنظم مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی است.

- ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به قفس آهنین تعبیر می‌کند.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳، ۳۴ و ۳۸)

۱۷۴-

(معمداً ابراهیم مازنی)

- انسان‌ها در شرایط گوناگون، رفتارهای متفاوتی از خود نشان می‌دهند، به همین دلیل کنش انسان را نمی‌توان با روش تجربی تحلیل کرد؛ زیرا روش تجربی توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد.

- نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و ویژگی‌های دیگر کنش را برخاسته و تابع آن می‌دانند. همین نگاه، مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

- تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم اجتماعی، به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان می‌گیرد.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷، ۳۸ و ۴۱)

۱۷۵-

(آزیتا پیرقی)

اشتراک دیدگاه ماکس وبر و دیلتای ← تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی

افتراق تبیین و تفسیر ← جهان‌شمول یا محلی بودن

نقطه اشتراک مطالعه موردی و قوم‌نگاری ← تقابل با روش‌های کمی

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۱)

۱۷۶-

(آزیتا پیرقی)

جامعه‌شناسی نمی‌تواند درباره درست و غلط بودن عقاید و ارزش‌ها داوری، نقد یا اصلاح کند. از نظر وبر با این کار، جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا به نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۹)

۱۷۷-

(آزیتا پیرقی)

علت عبارت اول ← غلبه رویکرد تفسیری بر تبیینی

معنای عبارت دوم ← دانش محلی، اینجابی و اکنونی

عامل عبارت سوم ← تنوع و تکثر معانی

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۱)

۱۷۸-

(آزیتا پیرقی)

عبارت نادرست: در قرن بیستم نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، از سوی جامعه‌شناسان تفسیری مورد تردید قرار گرفت.

(پایه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷ تا ۲۹ و ۴۹ و ۵۰)

۱۷۹-

(آزیتا پیرقی)

تفهم ← مقدمه و پیش‌نیاز برای روش علمی از نظر وبر

به‌وجود آمدن خرده‌فرهنگ‌های متفاوت ← فعالیت و خلاقیت کنشگران

جامعه‌شناسی تفسیری ← نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معناها

آن‌ها

قوم‌نگاری ← پرده برداشتن از معنایی که در کنش‌ها نهفته است.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۲)

(موسی اکبری)

۱۸۴-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۴»: معلول با قطع نظر از علت، صرفاً امکان وجود دارد، یعنی نسبت به وجود و عدم مساوی است؛ نه ضرورت وجود دارد و نه ضرورت عدم.

گزینه «۳»: واقعیات جهان طبیعت، در ذات خود، حالت امکان ذاتی دارند، اما خودشان به این علت که اکنون موجودند واجب‌الوجود محسوب می‌شوند.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۲۱)

(موسی اکبری)

۱۸۵-

این مورد به معنای سوم اتفاق اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: انکار اصل علیت ← معنای اول اتفاق

گزینه «۴»: انکار اصل وجوب‌بخشی ← معنای اول اتفاق

نکته: هنگامی که تنها برخی از عوامل تحقق یک معلول وجود داشته باشند یعنی علت تامه محقق نشده؛ بنابراین وجود یافتن معلول در این حالت، برابر است با انکار اصل علیت.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

(صدر فاطمی)

۱۸۶-

برهان نظم ارسطو، براساس تجربه بیان شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: آن‌ها وجود خدا را از طریق تجربه‌های درونی اثبات می‌کنند.

گزینه «۲»: وی وجود خدا را اثبات نمی‌کند، بلکه ضرورت وجود خدا را اثبات می‌کند.

(فلسفه (۲)، پیرامون خدا و عقل، صفحه‌های ۳۴، ۳۶ و ۳۷)

(فاطمه سارات شریف‌زاده)

۱۸۷-

- در نظر دکارت، اصل علیت جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که انسان از آن درک فطری دارد.

- طبق نظر وی، درک نامتناهی یک انسان، از سوی یک موجود نامتناهی به او اعطا شده است.

(فلسفه (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۸ و ۳۵)

(صدر فاطمی)

۱۸۸-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۴»: اگر سلسله علل نامتناهی باشد، دیگر ابتدا داشتن آن محال خواهد بود.

گزینه‌های «۱» و «۳»: هیچ‌گاه علت‌ها و معلول‌های مفروض در این سلسله وجود پیدا نمی‌کنند.

(فلسفه (۲)، پیرامون خدا و عقل، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

(آزیتا پیرقی)

۱۸۰-

- هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی علت دستیابی به پاسخ‌های ساده و قابل پیش‌بینی درباره‌ی چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی است.

- قرار گرفتن تبیین در حاشیه‌ی تفسیر، پیامد غلبه‌ی رویکرد تفسیری است.

- راه یافتن به ذهن کنشگر، علت پی بردن به هدف کنش است.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۷ و ۵۰)

فلسفه دوازدهم

(فاطمه سارات شریف‌زاده)

۱۸۱-

قضیه اول ضروری و بی‌نیاز از دلیل است و قضیه دوم نیازمند دلیل. (رد

گزینه ۱) در قضیه اول، دو مفهوم موضوع و محمول یکسان هستند و تفاوتشان صرفاً در میزان گستردگی‌شان است. اما در قضیه دوم، موضوع و

محمول دو مفهوم جدایی‌پذیر و کاملاً مغایر هستند. (رد گزینه ۲) در قضیه دوم میان موضوع و محمول رابطه‌ی ضروری برقرار نیست. (رد گزینه ۴)

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

(موسی اکبری)

۱۸۲-

جهان آخرت ذاتاً ممکن‌الوجود است؛ بنابراین حمل مفهوم «واجب‌الوجود» بر آن از نوع حمل امتناعی است، در حالی که در سایر قضایا بین موضوع و محمول رابطه‌ی امکانی وجود دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هوای این منطقه می‌تواند سرد باشد یا نباشد.

گزینه «۲»: اضلاع مستطیل می‌تواند برابر باشد یا نباشد و اگر برابر باشد به آن مربع نیز می‌گویند.

گزینه «۳»: این حیوان دست‌آموز می‌تواند باهوش باشد یا نباشد.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

(موسی اکبری)

۱۸۳-

در نظر فلاسفه‌ی مسلمان، درک مصادیق علیت در طبیعت به کمک حس و تجربه ممکن می‌شود و از آنجا که حس و تجربه برق را علت رعد نمی‌یابد؛ پس بین آن‌ها رابطه‌ی علیت وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از نظر هیوم، حس و تجربه، چیزی به نام علیت درک نمی‌کند.

گزینه «۳»: از نظر ذهنی هم بین برق و رعد رابطه‌ی علیت مشاهده نمی‌شود.

گزینه «۴»: این نظر مربوط به دیدگاه هیوم است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

(کتاب آبی)

۱۹۶-

حکمای ایران باستان، خداوند را نور هستی می‌دانستند که با اشراق خود جهان را خلق می‌کند.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۳۳)

(کتاب آبی)

۱۹۷-

بارکلی و جان لاک، از فیلسوفان تجربه‌گرایی قبل از کانت بودند که می‌خواستند یا از راه نظم یا از طریق شهود به خدا برسند.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۳۶)

(کتاب آبی)

۱۹۸-

جان استوارت میل در واقع این پیش‌فرض نادرست را دارد که هر موجودی نیازمند علت است؛ حال آنکه هر موجود ممکن‌الوجودی نیازمند علت است و اینکه چنین تصور شود هر موجودی ممکن‌الوجود است، یک تصور نادرست است.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۴۲)

(کتاب آبی)

۱۹۹-

از نظر یک فیلسوف الهی، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد به فیلسوف این امکان را می‌دهد که بتواند معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۴۴)

(کتاب آبی)

۲۰۰-

برای اینکه زنجیره موجود شود، به ناچار باید موجودی که خود، معلول دیگری نباشد (یعنی وجود نامشروط داشته باشد)، در رأس آن قرار گیرد. بنابراین، یک زنجیرهٔ علل و معلول‌ها قطعاً باید به یک علت‌العلل ختم شود که در این صورت نامتناهی نخواهد بود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

(موسی آبروی)

۱۸۹-

فارابی از نظریهٔ «امکان ذاتی» در استدلال خود بهره نبرده است.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۳)

(صدرای غاطمی)

۱۹۰-

ابن‌سینا: «هریک از ممکنات به واسطهٔ حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.»

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۴۵)

(کتاب آبی)

۱۹۱-

وقتی می‌گوییم جهان موجود است، تفاوت مفاهیم جهان و موجود، صرفاً در ذهن و از جهت مفهوم است و در خارج این دو مفهوم یکی می‌شوند و دو موجود جداگانه نیستند. این دو مفهوم دو جنبهٔ یک چیزند، نه اینکه دو جزء از یک چیز باشند که با هم ترکیب یا جمع شده است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۴)

(کتاب آبی)

۱۹۲-

ملاصدرا می‌گوید به جای نگاه کردن به ماهیت و مشاهدهٔ حالت امکانی آن، باید به واقعیات عالم نگاه کنیم. با مشاهدهٔ فقر وجودی واقعیات که آن را «امکان فقری» می‌نامیم، نیازمندی آن‌ها به منبعی غنی‌بالذات را متوجه می‌شویم.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۱۳)

(کتاب آبی)

۱۹۳-

هر سه فیلسوف معتقدند اصل علیت با تجربه به دست نمی‌آید.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

(کتاب آبی)

۱۹۴-

اینکه یک چیز ممکن که وجود برایش ذاتی نیست، بدون اینکه از موجود دیگری وجود بگیرد و موجود شود (خود به خود موجود شود) محال است، چون در آن صورت اجتماع نقیضین پیش می‌آید، بنابراین ترجیح بلامرجح محال است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۱۹)

(کتاب آبی)

۱۹۵-

اگر معلول وجود پیدا نکرده باشد، قطعاً علت تامه موجود نبوده، اما در مورد علت ناقصه نمی‌توان به صورت قطعی گفت که وجود ندارد.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۲۶)

رشته‌ی
انسانی

کتاب‌های جمع‌بندی

از اصلی‌ترین سوال‌های هر مبحث

پایه (دهم و یازدهم) دوازدهم

دروس اختصاصی و عمومی

جمع‌بندی پایه (دهم و یازدهم)

۶ دوره آزمون:

۲ آزمون مباحث دهم +

۲ آزمون مباحث یازدهم +

۲ آزمون ترکیبی مباحث دهم و یازدهم

۱۱۰۰ سوال:

۶۰۰ سوال عمومی +

۵۰۰ سوال اختصاصی

جمع‌بندی دوازدهم

۴ دوره آزمون:

مباحث نیم‌سال اول و

نیمی از مباحث نیم‌سال دوم

۶۰۰ سوال:

۲۴۰ سوال عمومی +

۳۶۰ سوال اختصاصی

www.kanoon.ir
www.kanoonbook.ir